

Vi vil helst ha innlegg underskrevet med fullt navn. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegget. Skriv kort. Lever helst på e-post. Legg gjerne ved et passbilde av deg selv som vi kan bruke ved siden av navnet ditt. Send til: E-post: debatt@ht.no

TID: De som vil ha en hånd med på rattet i utformingen av framtidens Harstad, må kjenne sin besøkestid, og det er Nå - melder innleggets forfatter. Illustrasjonsfoto: Thomas Karlsen

Hvem tar vare på byens sjel?

De fleste norske byer og tettsteder er truet av byggeprosjekter som ikke bare er store og ruvende og sprenger den etablerte målestokk, men som også er fremmede i sine uttrykk.

Når Harstad nå skal ha folke-møte om sentrumsplanen er det mange grunner til besinnelse.

Det hender ofte i et lokalsamfunn at det lanseres prosjekter i regi av en allianse mellom utbyggere og folkevalgte, hvor det lenge før noen berørte aner noe om det, er lagt tunge føringer. På ett eller annet senere tidspunkt vil den lokale befolkning, hvis de er uenige, bli tvunget til å komme springende etter og improvisere motstand så godt de kan. Som regel er det allerede for sent. Det som er ille, fra et demokratisk ståsted, er at det egentlig ikke er noe galt i dette; den som ønsker å bygge og etablere virksomheter må selvsagt få lov til å planlegge dette så lenge og grundig de vil uten noe offentlig innsyn.

I etterkant

Men når prosjektene lanseres, har planleggere og utbyggere et umåtelig stort forsprang; de har også investert

store penger i en forventning om å få realisert sine drømmer. Ofte ligger det i tillegg avtaler i form av eierskifter som i tillegg kan legge tunge føringer i en sak. Eventuelle kritiske krefter befinner seg straks i en situasjon hvor de må improvisere og hele tiden komme halsende etter ... hele veien frem til vedtak.

Dette gjør at eventuelle motkrefter i Harstad må operasjonalisere sine synspunkter; deres uenighet må via protester, motforslag og innsigelser eie en viss styrke. Men skal demokratiet ha mulighet til eventuelt å korrigere eller avvise et prosjekt, må motkreftene institusjonaliseres; de må hjemles i lovverket på en slik måte at de kan påvirke, forandre, trenere, forpurre eller avvise prosjekter.

Spørsmålene

Det er noe i vår tids andpustenhet som gjør at vi nærmest ser ned på dem som sinker utviklingen; det skjelles ut som byråkrati. De verste eksempler på vegrende byråkrati er de rene redselshistorier, men i det alminnelige bilde er at en slik motstand, evt. treghet, ofte kan vise seg å være til sakens beste. Har man i det hele tatt spurt: «Hva trenger Harstad?» og «Hva tåler Harstad?»

Man må derfor sørge for å involvere Harstadfolk på et tidlig tidspunkt i prosessen med å komme med innspill som skaper en by som kan utvikle en fortsatt tilhørighet og en kultivert atmosfære. En slik prosess skal fange opp folks behov, ønsker og forhåpninger. Det lokale engasjement vil således styrke engasjert, allsidig tilnærming til planleggingen, fremme tilhørighet til stedet og lokal stolthet. Lokal deltagelse kan hindre en uønsket, hastverkspreget og fragmentert planlegging med pinlige og ubehagelige omgivelser som resultat.

Byens egenart

Derfor må samfunnet i et samarbeid mellom beboere, folkevalgte og myndigheter la utarbeide planverk som fanger opp de stedlige kvaliteter, slik at de ikke ved et tilfeldig byggeprosjekt kan bli antastet eller rett og slett blir til skade for stedet i en menneskealder. Harstad sentrum har klare, lesbare felles trekk. Det skulle derfor være mulig å utarbeide planverk etter en noenlunde samme systematikk. Men etter hvert som man beveger seg ned i byens helt nære egenart, så trengs det presis, lokal kunnskap som bare de som bor der har.

Vi ser det igjen og igjen, at alliansen mellom stadig omskiftelige kommunestyre, utbyggingsinteresser og ulike aktører, er der hele tiden og presser imot gjeldende planforutsetninger og reguleringsbestemmelser. Selv ikke regulering til Spesialområde Bevaring avskrekker. Mange steder omregulerer man så lynraskt at velgerne ofte ikke vet når de skal engasjere seg: Klar - ferdig... FOR SENT! Og får man avslagi én kommunevalgperiode, er prosjektmakerne ofte tilbake med identiske eller lignende prosjekter i neste. Det er aldri fred å få. Og det er mange som prøver seg.

Krevende prosess

Noen mener at vår tids arkitektur skal vise bygninger som enestående objekter og volumer uten hensyn til omgivelser og lokale sammenhenger. I Harstad blir det svært krevende å tilføre kvaliteter med slike holdninger. Harstad sentrum tåler varierte stiluttrykk, men man bør ikke bygge volumer som overskrider bredde og høyde på en gjennomsnittlig bygård.

Erling Okkenhaug

Kvæfjord Frp og kommunesammenslåing

Kvæfjord kommune-styre behandlet nylig kommunereformen og diskuterte spørsmålet om kommunesammenslåing.

Etter det jeg forstår var dette en god og engasjert debatt som munnet ut i et enstemmig vedtak om å delta i den videre prosessen, slik regjeringen har kommet med pålegg om.

Folketall

På dette møtet fremsatte Arbeiderpartiet et meget betimelig forslag som lød slik:

«Kvæfjord kommunestyret vil i sin behandling av kommunereformen legge avgjørende vekt på hva som er til beste for innbyggerne i kommunen.

Kommunestyret har merket seg at både Regjeringen og ekspertutvalget har et meget sterkt fokus på folketall når det gjelder kommunestørrelse. Derimot ser avstander og geografi ut til å telle langt mindre. Det sier seg selv at dette er en tankegang som er lite tilpasset vår landsdel og våre innbyggere sine behov. Kommunestyret mener også at behandlingen av kommunereformen kommer i helt feil rekkefølge. Kommunenes fremtidige oppgaver og rammebetingelser burde utvilsomt være avklart i god tid før prosessen med kommunesammenslåing ble iverksatt. Det naturlige ville også være at fylkeskommunens og fylkesmannsembetenes fremtidige eksistens og oppgaver ble avklart før - eller samtidig som - kommunestrukturen ble behandlet.

Distriktene

Kvæfjord kommunestyret ber om at Regjering og Storting i den videre behandling av kommunereformen, legger større vekt på avstander og geografi, og at innbyggernes beste blir ivaretatt uavhengig av hvor i landet de er bosatt.»

Dette forslaget synes jeg på en god måte gir uttrykk for det som folk flest i distriktene stiller spørsmål ved i den pågående debatten. Avstander er jo et sentralt punkt som regjeringen ikke synes å ha befattet seg så mye med når de la frem denne saken, men som for oss her nord er av største betydning.

Bare Fremskrittspartiets fire representanter stemte mot. (Innlegget er noe forkortet, red.anm)

Sigrd M. Mathisen
Kvæfjord Arbeiderparti